

Dz.U. 2003 Nr 178 poz. 1749**OBWIESZCZENIE****MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
z dnia 1 października 2003 r.****w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o scalaniu i wymianie gruntów**

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz.U. Nr 62, poz. 718, z 2001 r. Nr 46, poz. 499, z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 113, poz. 984 oraz z 2003 r. Nr 65, poz. 595) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz.U. Nr 11, poz. 80), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:
  - 1) ustawą z dnia 24 lutego 1989 r. o zmianie ustawy o scalaniu gruntów (Dz.U. Nr 10, poz. 55),
  - 2) ustawą z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. Nr 30, poz. 163)
    - ujętych w obwieszczeniu Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 20 października 1989 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz.U. Nr 58, poz. 349), z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów, ustępów i punktów,
  - 3) ustawą z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych (Dz.U. Nr 127, poz. 627),
  - 4) ustawą z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. Nr 106, poz. 668),
  - 5) ustawą z dnia 21 stycznia 2000 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji publicznej (Dz.U. Nr 12, poz. 136 i Nr 122, poz. 1323, z 2001 r. Nr 154, poz. 1802 oraz z 2002 r. Nr 208, poz. 1763),
  - 6) ustawą z dnia 21 czerwca 2001 r. o zmianie ustawy o izbach rolniczych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 81, poz. 875),
  - 7) ustawą z dnia 1 marca 2002 r. o zmianach w organizacji i funkcjonowaniu centralnych organów administracji rządowej i jednostek im podporządkowanych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 25, poz. 253, Nr 200, poz. 1689 i Nr 230, poz. 1923),
  - 8) ustawą z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz.U. Nr 64, poz. 592)oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 1 października 2003 r.
2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity ustawy nie obejmuje:

- 1) art. 28–30 i 33 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu gruntów (Dz.U. Nr 11, poz. 80), które stanowią:
  - „Art. 28. Postępowanie scaleniowe lub wymienne, prowadzone w dniu wejścia w życie ustawy, podlega zakończeniu według dotychczasowych przepisów.
  - Art. 29. W ustawie z dnia 17 lutego 1960 r. o utracie mocy prawnej niektórych ksiąg wieczystych (Dz.U. Nr 11, poz. 67, z 1962 r. Nr 39, poz. 169 i z 1968 r. Nr 3, poz. 13) wprowadza się następujące zmiany:
    - 1) art. 1 otrzymuje brzmienie:
      - „Art. 1. 1. Prowadzone dotychczas księgi wieczyste nieruchomości ziemskich objętych postępowaniem scaleniowym tracą moc prawną i podlegają zamknięciu z chwilą wydania decyzji o scaleniu.
      2. Jeżeli scaleniem gruntów objęto mniej niż połowę ogólnej powierzchni danej nieruchomości, księga wieczysta założona dla tej nieruchomości po dniu 1 stycznia 1947 r. nie traci mocy prawnej.”
    - 2) w art. 2 w ust. 1 w zdaniu drugim wyrazy „lub orzeczenia o wymianie gruntów albo też odpowiednie wyciągi z tych dokumentów” zastępuje się wyrazami: „lub odpowiedni wyciąg z tego dokumentu oraz sporządzone w toku postępowania scaleniowego dokumenty pomiarowe (mapa i rejestr)”
    - 3) w art. 3 wyrazy: „również na wniosek organu wymienionego w art. 2 ust. 1” zastępuje się wyrazami: „z urzędu”.
  - Art. 30. W art. 5 ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (Dz.U. Nr 28, poz. 169) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje ust. 2 w brzmieniu:
    - „2. Podział wspólnoty gruntowej następuje wyłącznie w razie objęcia jej gruntów scaleniem, za zgodą bezwzględnej większości osób uprawnionych do udziału w tej wspólnotcie.”
  - „Art. 33. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;
- 2) art. 2, 3 i 5 ustawy z dnia 24 lutego 1989 r. o zmianie ustawy o scalaniu gruntów (Dz.U. Nr 10, poz. 55), które stanowią:
  - „Art. 2. W ustawie z dnia 17 lutego 1960 r. o utracie mocy prawnej niektórych ksiąg wieczystych (Dz.U. Nr 41, poz. 67, z 1962 r. Nr 39, poz. 169, z 1968 r. Nr 3, poz. 13 oraz z 1982 r. Nr 11, poz. 80) art. 1 otrzymuje brzmienie:
    - „Art. 1. 1. Prowadzone dotychczas księgi wieczyste, założone przed dniem 1 stycznia 1947 r. dla nieruchomości ziemskich objętych postępowaniem scaleniowym lub wymianą gruntów, tracą moc prawną i podlegają zamknięciu z chwilą podjęcia ostatecznej decyzji o zatwierdzeniu projektu scalenia lub wymiany gruntów.
    2. Księgi wieczyste założone po dniu 1 stycznia 1947 r. dla nieruchomości ziemskich objętych scaleniem lub wymianą gruntów nie tracą mocy prawnej, jeżeli uwidoczniły w nich stan jest zgodny ze stanem wykazany w ewidencji gruntów.”

Art. 3. Do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i niezakończonych do tego czasu decyzją ostateczną stosuje się przepisy dotychczasowe.”

„Art. 5. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1989 r.”;

- 3) art. 60 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. Nr 30, poz. 163), który stanowi:

„Art. 60. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1989 r.”;

- 4) art. 71 ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych (Dz.U. Nr 127, poz. 627), który stanowi:

„Art. 71. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.”;

- 5) art. 150 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. Nr 106, poz. 668), który stanowi:

„Art. 150. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1999 r., z wyjątkiem art. 26, art. 128 pkt 2, art. 139 pkt 1 i 10, art. 145 ust. 2 i 4, art. 146 ust. 2 i 4 oraz art. 147 ust. 2 i 3, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, i art. 34 pkt 1, art. 36 pkt 23, art. 48 pkt 1 i 3, art. 84, art. 97 pkt 1–3, 5–10 i 12–36 oraz art. 139 pkt 9 lit. a), które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2000 r.”;

- 6) art. 75 ustawy z dnia 21 stycznia 2000 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji publicznej (Dz.U. Nr 12, poz. 136 i Nr 122, poz. 1323, z 2001 r. Nr 154, poz. 1802 oraz z 2002 r. Nr 208, poz. 1763), który stanowi:

„Art. 75. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 71, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1999 r.,
- 2) art. 5 pkt 6 i 8, art. 8 pkt 3, art. 25 pkt 26 i art. 29 pkt 2, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 2000 r.,
- 3) art. 24 pkt 6–10 i art. 41 pkt 2, które wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2000 r.,
- 4) art. 63 ust. 2, który wchodzi w życie z dniem 1 września 2000 r.,
- 5) art. 2, art. 14 pkt 2 lit. a), c)–e), pkt 3, 4 i 5 lit. a), art. 15 pkt 10 lit. d), art. 26 pkt 1, art. 30 pkt 1, art. 39 pkt 1 lit. a), art. 40 pkt 2 lit. b), art. 46 pkt 1 i 3 i art. 62, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2001 r.,
- 6) art. 25 pkt 20, który wchodzi w życie z dniem 1 września 2001 r.,
- 7) art. 46 pkt 2, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2004 r.”;

- 7) art. 11 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o zmianie ustawy o izbach rolniczych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 81, poz. 875), który stanowi:

„Art. 11. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;

- 8) art. 81 ustawy z dnia 1 marca 2002 r. o zmianach w organizacji i funkcjonowaniu centralnych organów administracji rządowej i jednostek im podporządkowanych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 25, poz. 253, Nr 200, poz. 1689 i Nr 230, poz. 1923), który stanowi:

„Art. 81. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2002 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 31, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 2002 r.,
  - 2) art. 52 pkt 12 lit. a), art. 59, art. 62 pkt 1, art. 71 ust. 2 i art. 79, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia,
  - 3) art. 1 ust. 1 pkt 1, ust. 5 oraz ust. 6 i art. 10 pkt 1, które wchodzi w życie z dniem 31 marca 2002 r.,
  - 4) art. 50 pkt 7, który wchodzi w życie z dniem 6 kwietnia 2002 r.,
  - 5) art. 2 ust. 3, art. 25, art. 36 pkt 1, 2 i 4, art. 41, art. 48, art. 52 pkt 5, art. 63 pkt 1 oraz art. 80 ust. 1 pkt 1, które wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2002 r.,
  - 6) art. 27 i art. 52 pkt 13 w zakresie dotyczącym art. 33a ust. 1 pkt 9, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2003 r.,
  - 7) art. 2 ust. 1, art. 14, art. 33, art. 35, art. 46 pkt 1 i 4, art. 52 pkt 2, art. 54 oraz art. 63 pkt 3, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2004 r.”;
- 9) art. 19 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz.U. Nr 64, poz. 592), który stanowi:
- „Art. 19. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 7 ust. 3, który wchodzi w życie z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej.”.

MARSZAŁEK SEJMU

/-/ Marek Borowski

Załącznik do obwieszczenia Marszałka
Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia 1 października 2003 r. (poz. 1749)

USTAWA

z dnia 26 marca 1982 r.

o scalaniu i wymianie gruntów

Art. 1.

Celem scalenia gruntów jest tworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych, lasów i gruntów leśnych, racjonalne ukształtowanie rozłogów gruntów, dostosowanie granic nieruchomości do systemu urządzeń melioracji wodnych, dróg oraz rzeźby terenu.

Art. 2.

1. Scalaniem obejmuje się grunty położone w jednej lub kilku wsiach bądź w ich częściach; grunty te tworzą obszar scalenia.
2. Scaleniu nie podlegają grunty:
  - 1) na których znajdują się zakłady górnicze i przemysłowe oraz prowadzona jest eksploatacja kopalin;
  - 2) na których znajdują się zabytki historyczne, architektoniczne i rezerwy przyrody;
  - 3) użytkowane na cele gospodarki rybackiej;
  - 4) przeznaczone na cele specjalne.
3. Grunty zabudowane mogą być scalane tylko na wniosek właściciela i pod warunkiem rozbiórki lub przeniesienia przez niego zabudowań w oznaczonym terminie, albo wyrażenia zgody na dokonanie rozliczenia wartości zabudowań w gotówce bądź w innej formie.
4. Za grunty stanowiące współwłasność można, za zgodą współwłaścicieli, wydzielić odrębne dla każdego z nich grunty odpowiadające wartości udziałów we współwłasności.

Art. 3.

- 1.¹⁾ Postępowanie scaleniowe lub wymienne przeprowadza na koszt Skarbu Państwa, z zastrzeżeniem art. 4 ust. 2, starosta, jako zadanie z zakresu administracji rządowej. Organem wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego w stosunku do starosty w sprawach z tego zakresu jest wojewoda.
2. Postępowanie scaleniowe może być wszczęte na wniosek większości właścicieli gospodarstw rolnych, położonych na projektowanym obszarze scalenia, lub na wniosek właścicieli gruntów, których łączny obszar przekracza połowę powierzchni projektowanego obszaru scalenia.
3. Odmowa wszczęcia postępowania scaleniowego następuje w drodze decyzji starosty²⁾.

Art. 4.

- 1.³⁾ Postępowanie scaleniowe może być wszczęte z urzędu po uprzednim uzyskaniu opinii rady sołeckiej, a także działających na terenie danej wsi społeczno-zawodowych organizacji rolników, jeżeli:
  - 1)⁴⁾ grunty Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, których powierzchnia przekracza 10% projektowanego obszaru scalenia i nie mogą być racjonalnie zagospodarowane bez scalenia;
  - 2) ukształtowanie rozłogów gruntów na projektowanym obszarze scalenia wskutek działalności przemysłowej, przebiegu istniejących lub budowanych dróg publicz-

---

¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 11 pkt 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz.U. Nr 64, poz. 592), która weszła w życie z dniem 16 lipca 2003 r.

²⁾ Ze zmianami wprowadzonymi przez art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. Nr 106, poz. 668), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1999 r., i art. 10 pkt 2 ustawy z dnia 21 stycznia 2000 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji publicznej (Dz.U. Nr 12, poz. 136), która weszła w życie z dniem 23 lutego 2000 r.

³⁾ Oznaczenie ustalone przez art. 64 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych (Dz.U. Nr 127, poz. 627), która weszła w życie z dniem 2 stycznia 1995 r.

⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 11 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

nych, kolei, rurociągów naziemnych oraz zbiorników wodnych lub urządzeń melioracji wodnych zostało lub zostanie znacznie pogorszone;

- 3) o scalenie wystąpi z wnioskiem osoba, której grunty wymagają poprawienia rozłogu, a jednocześnie scalenie to nie pogorszy warunków gospodarowania innym uczestnikom postępowania.
- 2.⁵⁾ W przypadku prowadzenia scalania gruntów w związku z budową autostrady, koszty wykonania scalenia i wymiany gruntów oraz poscaleniowego zagospodarowania gruntów pokrywa Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad.

Art. 5

- 1.⁶⁾ Jeżeli do racjonalnego ukształtowania gruntów wchodzących w skład gospodarstw rolnych zachodzi potrzeba zmiany ich położenia w drodze wzajemnej wymiany, wymiana taka może być dokonana na zgodny wniosek właścicieli tych gruntów, a w przypadku gruntów Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa – za zgodą Agencji. Wymianą mogą być objęte również grunty z zabudowaniami.
2. Wymianą mogą być objęte grunty położone na terenie jednej lub kilku gmin.
- 3.⁷⁾ W przypadku wymiany gruntów z zabudowaniami wartość budynków określa się według wyceny dokonanej przez rzeczoznawcę majątkowego na zasadach określonych w przepisach o gospodarce nieruchomościami, chyba że strony uzgodnią inne zasady rozliczeń.
4. Przepisy art. 2 ust. 2 oraz art. 3 ust. 1 i 3 mają zastosowanie również przy wymianie gruntów.

Art. 6.

Jeżeli postępowaniem scaleniowym lub wymiennym mają być objęte grunty położone na terenie dwóch lub więcej gmin, właściwy do prowadzenia postępowania jest starosta²⁾, na którego terenie działania posiada grunty największa liczba uczestników postępowania, a w razie równej ich liczby – starosta²⁾, na którego terenie działania znajduje się największy obszar gruntów obejmowanych scaleniem lub wymianą.

Art. 7.

1. Wszczęcie postępowania scaleniowego lub wymiennego następuje w drodze postanowienia starosty²⁾.
2. Postanowienie o wszczęciu postępowania scaleniowego lub wymiennego w szczególności powinno zawierać:
  - 1) określenie granic i powierzchni obszaru scalenia lub wymiany gruntów;
  - 2) wykaz uczestników scalenia lub wymiany gruntów;
  - 3) przewidywany termin zakończenia prac scaleniowych lub wymiennych.
3. Postanowienie o wszczęciu postępowania scaleniowego odczytuje się na zebraniu uczestników scalenia, zwołanym przez starostę²⁾, a ponadto wywiesza się je na okres 14

---

⁵⁾ Dodany przez art. 64 pkt 2 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3; ze zmianą wprowadzoną przez art. 16 ustawy z dnia 1 marca 2002 r. o zmianach w organizacji i funkcjonowaniu centralnych organów administracji rządowej i jednostek im podporządkowanych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 25, poz. 253), która weszła w życie z dniem 1 kwietnia 2002 r.

⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 11 pkt 3 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 11 pkt 3 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

- dni w lokalach urzędów gmin, na których terenie są położone grunty objęte scaleniem, oraz na tablicach ogłoszeń we wsiach, których grunty tworzą obszar scalenia.
4. Z chwilą upływu terminu, o którym mowa w ust. 3, postanowienie o wszczęciu postępowania scaleniowego uważa się za doręczone wszystkim uczestnikom scalenia.
  5. Postanowienie o wszczęciu postępowania wymiennego doręcza się uczestnikom wymiany na piśmie.
  6. Na postanowienie o wszczęciu postępowania scaleniowego służy zażalenie.

Art. 8.

1. Uczestnicy scalenia lub wymiany otrzymują grunty o równej wartości szacunkowej w zamian za dotychczas posiadane; za równą wartość szacunkową uważa się również wartość o różnicy nieprzekraczającej 3%.
2. W wypadkach gdy ze względów technicznych nie jest możliwe wydzielenie gruntów o równej wartości szacunkowej, stosuje się dopłaty pieniężne. Dopłaty te przysługują za różnicę wartości szacunkowej przekraczającą 3%.
3. Na wniosek uczestnika scalenia lub wymiany przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio w razie wydzielenia gruntów o innej wartości szacunkowej.
4. Wysokość dopłat ustala się według cen przyjętych przy szacowaniu gruntów objętych scaleniem lub wymianą.
- 5.⁸⁾ Dopłaty uczestnikom scalenia są wypłacane ze środków powiatu jednorazowo, w terminie dwóch miesięcy po zakończeniu scalenia.
- 6.⁸⁾ Uczestnik scalenia zobowiązany do dopłaty uiszcza ją w terminie dwóch miesięcy po zakończeniu scalenia, na rachunek powiatu.
- 7.⁸⁾ Dopłaty między uczestnikami wymiany są regulowane bezpośrednio między nimi.
- 8.⁹⁾ Na wniosek uczestników postępowania scaleniowego grunty Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa objęte postępowaniem mogą, za zgodą Agencji, zostać w całości lub w części rozdysponowane za dopłaty na rzecz uczestników postępowania.
- 9.⁹⁾ Do należności Agencji z tytułu dopłat stosuje się przepisy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa dotyczące sprzedaży nieruchomości rolnych.

Art. 9.

1. Jeżeli liczba uczestników scalenia przekracza 10 osób, postępowanie scaleniowe prowadzi się z udziałem rady uczestników scalenia w składzie 3–12 osób, jako społecznego organu doradczego, wybieranego i odwoływanego przez uczestników scalenia z każdej wsi objętej scaleniem.
2. Rada uczestników scalenia jest wybierana na zebraniu uczestników scalenia, zwołanym przez starostę²⁾.
- 3.¹⁰⁾ W przypadku niedokonania wyboru rady uczestników scalenia w terminie określonym przez starostę funkcję tej rady sprawuje powołany postanowieniem tego organu zespół, w skład którego wchodzi rada sołecka, sołtys oraz przedstawiciel Agencji będącej uczestnikiem scalenia oraz przedstawiciel społeczno-zawodowych organizacji rolników; w przypadku gdy postępowaniem scaleniowym objęto grunty więcej niż jednej wsi, w skład zespołu wchodzi sołtysi tych wsi, przedstawiciele rad sołeckich po jednym

---

⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 11 pkt 4 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

⁹⁾ Dodany przez art. 11 pkt 4 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

¹⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 11 pkt 5 ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

z każdej wsi, przedstawiciel Agencji będącej uczestnikiem scalenia oraz przedstawiciel społeczno-zawodowych organizacji rolników.

Art. 10.

1. Grunty objęte scaleniem szacuje oraz opracowuje projekt scalenia upoważniony przez starostę²⁾ geodeta-projektant scalenia, przy udziale powołanej przez ten organ komisji pełniącej funkcję doradcze. W skład komisji wchodzi:
  - 1) wszyscy uczestnicy scalenia, a jeśli liczba uczestników jest większa niż 10 osób – rada uczestników scalenia;
  - 2) przedstawiciel społeczno-zawodowych organizacji rolników;
  - 3)¹¹⁾ przedstawiciel Agencji będącej uczestnikiem scalenia;
  - 4) przedstawiciel starosty²⁾, na którego terenie działania są położone grunty objęte scaleniem;
  - 5)¹²⁾ przedstawiciel izby rolniczej, na której terenie działania są położone grunty objęte scaleniem.
2. Komisja wybiera przewodniczącego spośród swoich członków.
3. Starosta²⁾, na wniosek komisji, może powołać do jej składu rzeczoznawców.
4. Grunty objęte wymianą szacują wszyscy uczestnicy wymiany według zasad określonych w art. 11 ust. 2–4, chyba że określą inne zasady szacowania, natomiast projekt wymiany opracowuje upoważniony przez starostę²⁾ geodeta, przy udziale wszystkich uczestników wymiany.

Art. 11.

1. Uczestnicy scalenia, w drodze uchwały, określają zasady szacunku gruntów. Jeżeli jednak starosta²⁾ w drodze postanowienia uzna, że szacunek ten byłby sprzeczny ze słusznym interesem uczestnika, stosuje się przepis ust. 2.
2. W razie nieokreślenia zasad szacunku przez uczestników scalenia, szacunku gruntów dokonuje się na podstawie cen obowiązujących przy sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych, z uwzględnieniem położenia gruntów na obszarze scalenia oraz ich przydatności rolniczej i funkcji terenu wynikającej z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- 3.¹³⁾ Wartość szacunkową lasów oraz sadów, ogrodów, chmielników i innych upraw specjalnych stanowi wartość szacunkowa gruntów, obliczona na podstawie szacunku wykonanego w sposób określony w ust. 1 lub 2, oraz wartość drzewostanów, drzew i krzewów, a także innych części składowych gruntów, ustalona przez rzeczoznawcę majątkowego na zasadach określonych w przepisach o gospodarce nieruchomościami.
4. Jeżeli scaleniem zostały objęte grunty leśne o takiej samej wartości, z drzewostanami o jednakowych elementach szacunkowych, można zaniechać szacowania drzewostanów.

Art. 12.

1. Wyniki oszacowania gruntów, lasów oraz sadów, ogrodów, chmielników i innych upraw specjalnych ogłasza się na zebraniu uczestników scalenia, zwołanym przez starostę²⁾, a

---

¹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 11 pkt 6 ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

¹²⁾ Dodany przez art. 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o zmianie ustawy o izbach rolniczych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 81, poz. 875), która weszła w życie z dniem 22 sierpnia 2001 r.

¹³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 11 pkt 7 ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

- następnie udostępnia się je do publicznego wglądu na okres 7 dni we wsiach objętych scalaniem.
2. Na zebraniu, o którym mowa w ust. 1, oraz w okresie wyłożenia wyników oszacowania gruntów do publicznego wglądu, uczestnicy scalenia mogą wnosić zastrzeżenia do dokonanego szacunku.
  3. Zastrzeżenia do szacunku gruntów bada komisja, o której mowa w art. 10 ust. 1, która z wynikami swoich ustaleń zapoznaje uczestników scalenia na zebraniu zwołanym przez starostę²⁾. W razie utrzymania się zastrzeżeń do szacunku gruntów, uczestnicy scalenia mogą na tym zebraniu powołać dodatkowy zespół, składający się z osób niezainteresowanych, który przedstawi swoją opinię.

Art. 13.

1. Zgodę na dokonany szacunek gruntów, lasów oraz sadów, ogrodów, chmielników i innych upraw specjalnych uczestnicy scalenia wyrażają w formie uchwały.
2. Uchwały, o których mowa w ust. 1 oraz w art. 11 ust. 1, są podejmowane na zebraniu zwołanym przez starostę²⁾. Zebraniu przewodniczy przedstawiciel tego organu. Uchwały zapadają większością trzech czwartych głosów w obecności co najmniej połowy liczby uczestników scalenia. W razie niepodjęcia uchwały na zebraniu zwołanym w pierwszym terminie, za ważną uważa się uchwałę podjętą większością trzech czwartych głosów uczestników scalenia obecnych na zebraniu zwołanym w drugim terminie.
3. Każdemu uczestnikowi postępowania scaleniowego przysługuje jeden głos.
4. W razie niepodjęcia uchwały, o której mowa w ust. 1, starosta²⁾, po rozpatrzeniu zgłoszonych zastrzeżeń, zasięgnięciu opinii rzeczoznawców oraz wprowadzeniu ewentualnych zmian, akceptuje szacunek gruntów, lasów oraz sadów, ogrodów, chmielników i innych upraw specjalnych w drodze postanowienia; przepis art. 12 ust. 1 stosuje się odpowiednio. Na postanowienie służy zażalenie.
5. Dowodem jednomyślnego oszacowania gruntów przez uczestników wymiany lub ich zgody na dokonany przez rzeczoznawców szacunek lasów oraz sadów, ogrodów, chmielników i innych upraw specjalnych są ich pisemne oświadczenia.
6. W razie braku zgody wszystkich uczestników wymiany na dokonany szacunek, postępowanie wymienne ulega umorzeniu.

Art. 14.

1. W zamian za objęte scaleniem lub wymianą lasy i grunty leśne oraz sady, ogrody, chmielniki i inne uprawy specjalne wydziela się użytki możliwie tego samego rodzaju i tej samej jakości. Jeżeli nie jest to możliwe, wydziela się inne użytki i stosuje dopłatę pieniężną, odpowiadającą różnicy wartości drzewostanów, drzew i krzewów, a także innych części składowych gruntów. Za zgodą uczestnika scalenia lub wymiany można wydzielić inne użytki odpowiadające wartości dopłaty.
2. Przy zachowaniu wartości gruntów sprzed scalenia, bez zgody uczestnika scalenia, różnica powierzchni wydzielonych mu gruntów w stosunku do powierzchni gruntów objętych scaleniem nie może przekraczać:
  - 1) 20% powierzchni gruntów objętych scaleniem;
  - 2) 10% dotychczas posiadanych gruntów o szczególnie wysokiej przydatności rolniczej lub gruntów przeznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na cele nierolnicze.

Art. 15.

1. Z chwilą wszczęcia postępowania scaleniowego lub wymiennego, obejmującego lasy i grunty leśne, wstrzymuje się wydawanie zezwoleń na wyrąb drzew do czasu zakończenia postępowania, a niezrealizowane zezwolenia tracą moc.
2. Przepis ust. 1 nie dotyczy cięć sanitarnych.

Art. 16.

1. Na wniosek rolniczej spółdzielni produkcyjnej, zgłoszony na podstawie uchwały walnego zgromadzenia członków, wydziela się grunty stanowiące wkład członków spółdzielni jako jedną nieruchomość, z określeniem wielkości udziału w niej każdego z członków. Udział ten ustala się według szacunku porównawczego gruntów poddanych scaleniu.
2. Na wniosek członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, który z niej występuje po zakończeniu postępowania scaleniowego, wydziela się grunty odpowiadające jego udziałowi w nieruchomości, o której mowa w ust. 1, przy zachowaniu zwartości kompleksu gruntów spółdzielczych. Wydzielenie gruntów następuje na podstawie decyzji starosty²⁾.

Art. 17.

- 1.¹⁴⁾ Grunty niezbędne na cele miejscowej użyteczności publicznej, pod ulice i drogi publiczne oraz pod wykonane i utrzymywane na koszt Skarbu Państwa albo przewidziane do takiego wykonania i utrzymywania urządzenia melioracji wodnych można za zgodą Agencji wydzielać z gruntów Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, uwzględniając uzasadnione interesy osób korzystających z tych gruntów.
- 2.¹⁴⁾ Jeżeli na terenie objętym scaleniem nie ma gruntów Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, grunty na cele miejscowej użyteczności publicznej oraz pod ulice i drogi wydziela się z gruntów uczestników scalenia, a każdemu z nich zmniejsza się przysługujący mu obszar gruntów o część, której wartość szacunkowa odpowiada stosunkowi wartości szacunkowej gruntów przeznaczonych na wymienione cele do wartości wszystkich scalanych gruntów.
- 3.¹⁵⁾ Grunty wydzielone na cele miejscowej użyteczności publicznej oraz pod ulice i drogi przechodzą na własność gminy.

Art. 18.

1. Jeżeli objęte scaleniem lub wymianą grunty zmeliorowane poddano ponownej klasyfikacji gleboznawczej przed dokonaniem szacunku i jeśli przypadły one w wyniku scalenia lub wymiany innemu uczestnikowi, opłata melioracyjna z tych gruntów obciąża w całości dotychczas zobowiązanego.
2. Jeżeli grunty zmeliorowane nie zostały poddane ponownej klasyfikacji przed dokonaniem szacunku i przypadły w wyniku scalenia lub wymiany innemu uczestnikowi, jest on zobowiązany do spłat bieżących rat z tytułu opłaty melioracyjnej.
3. Zaległe raty z tytułu opłat melioracyjnych, o których mowa w ust. 2, za okres do dnia objęcia w posiadanie przez innego uczestnika obciążają dotychczas zobowiązanego.
4. Raty, o których mowa w ust. 2, wpłacone przedterminowo przez dotychczas zobowiązanego, przypadające za okres od dnia objęcia w posiadanie gruntów przez innego uczestnika, podlegają zaliczeniu na inne należności Skarbu Państwa przypadające od dotych-

¹⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 11 pkt 8 ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

¹⁵⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 40 pkt 5 ustawy wymienionej jako pierwsza w odnośniku 2.

czas zobowiązanego i objęte zobowiązaniem pieniężnym, a w razie nieistnienia takiego zobowiązania – podlegają zwrotowi dotychczas zobowiązanemu.

Art. 19.

Jeżeli służebności gruntowe obciążające grunty objęte scaleniem lub wymianą utraciły dla nieruchomości władnącej wszelkie znaczenie, znosi się je bez odszkodowania.

Art. 20.

Stan własności oraz posiadania gruntów, powierzchnię użytków i klasy gruntów określa się według danych ewidencji gruntów.

Art. 21.

- 1.¹⁶⁾ Sąd właściwy do prowadzenia ksiąg wieczystych, na wniosek starosty, uczyni w księdze wieczystej wzmiankę o wszczęciu postępowania scaleniowego lub wymiennego, a jeżeli nieruchomość nie ma urzędzonej księgi wieczystej, wniosek składa się do istniejącego zbioru dokumentów.
2. Wzmianka w księdze wieczystej lub złożenie wniosku do zbioru dokumentów ma ten skutek, że wszystkie późniejsze zmiany stanu własności jak i obciążeń pozostają bez wpływu na przebieg postępowania scaleniowego lub wymiennego, chyba że dokonane zostały za zgodą starosty²⁾.

Art. 22.

1. Projekt scalenia lub wymiany gruntów powinien uwzględniać ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
2. Przy sporządzaniu projektu scalenia gruntów biorą udział, z głosem doradczym, członkowie komisji, o której mowa w art. 10 ust. 1.

Art. 23.

1. Projekt scalenia lub wymiany gruntów określa proponowane granice wydzielonych gruntów oraz następujące zasady obejmowania tych gruntów w posiadanie:
  - 1) plony upraw jednorocznych zbiera dotychczasowy właściciel gruntów;
  - 2) plony upraw wieloletnich zbiera dotychczasowy właściciel gruntów w okresie do dnia 1 września następnego roku po zakończeniu scalenia, z tym że dotychczasowy właściciel gruntów powinien na ten okres zezwolić uczestnikowi scalenia, któremu przypadły te grunty, na korzystanie z odpowiedniego obszaru swoich gruntów lub dokonać rozliczeń z tego tytułu w inny sposób;
  - 3) dotychczasowy właściciel gruntów zabudowanych, do czasu rozbiórki lub przeniesienia zabudowań, powinien zezwolić uczestnikowi scalenia, któremu przypadły te grunty, na korzystanie z odpowiedniego obszaru swoich gruntów lub dokonać rozliczeń z tego tytułu w inny sposób;
  - 4) sposób rozliczeń za pozostałe części składowe gruntów, które przypadły innym uczestnikom scalenia, może być ustalony na zgodny wniosek zainteresowanych.

---

¹⁶⁾ Ze zmianami wprowadzonymi przez art. 40 pkt 6 ustawy wymienionej jako pierwsza w odnośniku 2, i art. 10 pkt 2 ustawy wymienionej jako druga w odnośniku 2.

2. Projekt scalenia lub wymiany wyznacza się na gruncie i okazuje uczestnikom scalenia lub wymiany.

Art. 24.

1. Uczestnicy scalenia, w terminie 14 dni od dnia okazania projektu scalenia gruntów, mogą zgłaszać na piśmie staroście²⁾ zastrzeżenia do tego projektu.
2. Zastrzeżenia do projektu scalenia gruntów rozpatruje starosta²⁾, po zasięgnięciu opinii komisji, o której mowa w art. 10 ust. 1.

Art. 25.

1. Opiniowanie zastrzeżeń do projektu scalenia gruntów przez komisję, o której mowa w art. 10 ust. 1, odbywa się w obecności zainteresowanych uczestników scalenia oraz przynajmniej połowy liczby członków komisji.
2. W razie potrzeby komisja lub upoważnieni przez nią członkowie dokonują oględzin.
3. O terminie i miejscu posiedzenia komisji oraz dokonywania oględzin powiadamia się zainteresowanych uczestników scalenia na piśmie lub w inny sposób przyjęty w danej miejscowości co najmniej na 3 dni przed wyznaczonym terminem.
4. Nieobecność zainteresowanych uczestników scalenia na posiedzeniu komisji lub przy dokonywaniu przez nią oględzin nie ma wpływu na przebieg jej czynności, jeżeli zainteresowani uczestnicy zostali prawidłowo zawiadomieni i wezwani do udziału w tych czynnościach.

Art. 26.

Każdorazowe zmiany, wprowadzane do projektu scalenia po jego wyznaczeniu na gruncie i okazaniu uczestnikom scalenia, wymagają ponownego wyznaczenia na gruncie i okazania zainteresowanym uczestnikom.

Art. 27.

1. Projekt scalenia gruntów może być zatwierdzony, jeżeli po jego okazaniu, o którym mowa w art. 23 ust. 2 i w art. 26, większość uczestników scalenia nie zgłosiła do niego zastrzeżeń.
2. Projekt wymiany gruntów może być zatwierdzony, jeżeli po jego okazaniu, o którym mowa w art. 23 ust. 2, wszyscy uczestnicy wymiany przyjęli go bez zastrzeżeń.
3. Projekt scalenia lub wymiany gruntów zatwierdza, w drodze decyzji, starosta²⁾.
4. Decyzja o zatwierdzeniu projektu scalenia lub wymiany gruntów, poza wymogami określonymi w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego, powinna określać:
  - 1) obszar scalenia lub wymiany gruntów;
  - 2) terminy i zasady objęcia w posiadanie gruntów wydzielonych w wyniku scalenia lub wymiany oraz sposoby rozliczeń, o których mowa w art. 2 ust. 3, art. 8, art. 14 ust. 1 oraz w art. 23 ust. 1;
  - 3) przebieg granic nieruchomości w wypadkach, o których mowa w ustawie – Prawo geodezyjne i kartograficzne.

Art. 28.

1. Decyzję o zatwierdzeniu projektu scalenia gruntów podaje się do wiadomości przez jej odczytanie na zebraniu uczestników scalenia, a ponadto przez jej wywieszenie na okres

14 dni w lokalach urzędów gmin, na których terenie są położone scalane grunty, oraz na tablicach ogłoszeń we wsiach wchodzących w obszar scalenia.

2. Z chwilą upływu terminu, o którym mowa w ust. 1, decyzję o zatwierdzeniu projektu scalenia gruntów uważa się za doręczoną wszystkim uczestnikom scalenia.
3. Decyzję o zatwierdzeniu projektu wymiany gruntów doręcza się uczestnikom wymiany na piśmie.

Art. 29.

1. Decyzja o zatwierdzeniu projektu scalenia lub wymiany gruntów stanowi tytuł do ujawnienia nowego stanu prawnego w księgach wieczystych i podstawę do wprowadzenia uczestników scalenia w posiadanie wydzielonych im gruntów. Decyzja ta nie narusza praw osób trzecich do gruntów wydzielonych w zamian za grunty posiadane przed scaleniem lub wymianą.
2. Obciążenia wpisane do ksiąg wieczystych przenosi się z gruntów poddanych scaleniu lub wymianie na grunty wydzielone w wyniku scalenia lub wymiany.

Art. 30.

Wprowadzenie uczestników scalenia w posiadanie wydzielonych gruntów następuje na zebraniu uczestników, zwołanym przez starostę²⁾. Za datę objęcia w posiadanie przez uczestników scalenia nowo wydzielonych gruntów uważa się termin zebrania; termin ten jest skuteczny także w stosunku do uczestników scalenia niebiorących udziału w zebraniu.

Art. 31.

O terminach zebrań uczestników scalenia, o wyłożeniu do publicznego wglądu wyników oszacowania gruntów, lasów oraz sadów, ogrodów, chmielników i innych upraw specjalnych, o terminie okazania projektu scalenia gruntów – starosta²⁾ zawiadamia uczestników postępowania przez obwieszczenie lub w inny, zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości, sposób publicznego ogłaszania.

Art. 32.

W razie uniemożliwienia objęcia nowo wydzielonych gruntów w posiadanie albo niedotrzymywania terminów i zasad spłat należności ustalonych w decyzji o zatwierdzeniu projektu scalenia gruntów, stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 33.

W sprawach nieuregulowanych niniejszą ustawą mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 34.

Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) gruntach bez bliższego określenia – rozumie się przez to nieruchomości rolne, grunty leśne, grunty pod wodami, drogami i terenami kolejowymi oraz nieużytki;
- 2) zabudowaniach – rozumie się przez to budynki mieszkalne, gospodarcze i inne urządzenia dla potrzeb produkcji rolnej;

- 3) uczestniku scalenia lub wymiany – rozumie się przez to właściciela bądź samoistnego posiadacza albo zarządcę lub użytkownika gruntu położonego na obszarze scalenia lub wymiany;
- 4) gminie – rozumie się przez to także pozostałe jednostki podziału administracyjnego stopnia podstawowego;
- 5) wsi – rozumie się przez to również miasta;
- 6) właścicieli – rozumie się przez to również posiadacza samoistnego;
- 7)¹⁷⁾ Agencji – rozumie się przez to Agencję Nieruchomości Rolnych.

Art. 35.

Traci moc ustawa z dnia 24 stycznia 1968 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz.U. Nr 3, poz. 13).

---

¹⁷⁾ Dodany przez art. 11 pkt 9 ustawy, o której mowa w odnośniku 1.